

Förbandsbesöksrapport Försvarsmaktens underrättelse och säkerhetscentrum FMUndSäkC

14 november 2023

Plikträdet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Plikträdet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspiktiga under grundutbildning. Plikträdet, som består av fem värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Plikträdets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntras andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden.

Innehållet i rapporten har kommunicerats med berört förband, som har lämnat synpunkter på dess innehåll. Den utgör också en dialog med besökt förband, som får möjlighet att åtgärda fel och brister som följs upp under ett andra besök. Därefter kommer rapporten att delges berörd LMA via Plikträdet, samt relevanta funktioner inom Försvarsmakten. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges media, riksdagen och Regeringskansliet. Rapporten reflekterar Plikträdets syn på verksamheten.

Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Plikträdet författar under kvartal två.

Plikträdets besökare:

Yasmine Malla

Sigge Lagerqvist

Information om förbandet

Försvarsmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum (FMUndSäkC) är beläget vid Uppsala Garnison och delar därmed område med LSS, F16 och Flygstaben. Förbandet har plats för totalt 30 värnpliktiga per utbildningsår. Dagens 29 värnpliktiga tillhör samma pluton. Årskullen är den tredje som grundutbildas vid förbandet, sedan grundutbildning med värnplikt återinfördes. FMUndSäkC har inga andra värnpliktiga än förhörssoldaterna, och enheten som utbildar dem är Tolkskolan (TolkS).

Sammanfattning av rapporten

Plikträdet huvudsakliga erfarenheter från besöket har kommunicerats till FMUndSäkC. Plikträdet önskar att förbandet:

- Verkar för att ett samtalsstöd finns tillgängligt för de värnpliktiga utöver psykologen på försvarshälsan. Plikträdet uppmuntrar förbandet att anställa en värnpliktskonsulent eller hemställa F 16 om att kunna använda deras. Då förbandet inte har en egen värnpliktskonsulent bör förbandet undersöka hur de värnpliktiga får tillgång till en.
- Stöder adjutanten med arbetet att hitta en lösning för resor mellan Stockholm och Uppsala då de tar längre tid än nödvändigt. I och med en förlorad upphandling vid årsskiftet är inte de två lokaltrafikskorten UL och SL kompatibla med varandra.
- Förtydligar när de värnpliktiga är lediga och när de förväntas studera. De värnpliktiga önskar förtydligande av när de förväntas bedriva egenstudier och när de har HVO och må lämna garnisonen.

Punkterna kommer att följas upp under andra besöket.

Arbetsmiljö & säkerhet

Skyddsassistenten vid förbandet lyfter att utbildningen gav en bra bild av uppdraget som skyddsassistent.

De värnpliktiga har inte fått syninsatser till skyddsglasögonen. Plikträdet lyfte detta till C TolkS som förklarade att det kan ha blivit ett missförstånd mellan hemförbandet och Ledningsregementet, där de värnpliktiga genomförde sin GSU. Vi uppmanade förbandet att undersöka frågan vilket kompanichefen avsåg att göra.

Försvarshälsan

På garnisonen finns det en försvarshälsa som delas av FMUndSäkC och övriga garnisonen. De värnpliktiga upplever att försvarshälsan är lättillgänglig och att befälen lyssnar på eventuella fysiska eller psykiska begränsningar från personalen. Försvarshälsan uppmärksammar inget mönster eller alarmerande hos denna värnpliktskull och uttrycker att det kommer fler dit i perioder när de värnpliktiga är mer i fält. Försvarshälsan upplever att kommunikationen med befälen är god.

Fysisk belastning

Den fysiska belastningen för soldaterna går i perioder då mycket av tjänsten bedrivs i lektionssal. Under GSU bedrivs fälttjänst, under resten av utbildningstiden är ungefär var fjärde vecka gröntjänst. För att vidmakthålla den fysiska nivån på soldaterna har de två träningspass i veckan. De värnpliktiga har ett pass som leds av instruktör och ett som de samordnar själva. Förtroendevalda lyfter att de önskar hjälp i hur de skall styra upp de pass de själva ansvarar för då det är svårt att motivera andra att träna. Nivån på passen är inte heller anpassade för alla. De lyfter att det ofta blir ett löppass vilket är för lätt belastning. Vi

uppmuntrade de värnpliktiga att utse en fysansvarig som kan samverka med fysioterapeuten på försvarshälsan och hjälpa till med belastningstrappan.

Psykisk hälsa

Förbandet har ingen värnpliktskonsulent utan den som har behov skickas direkt till psykologen på försvarshälsan. Vid besöket träffade Pliktrådet inte psykologen.

Attityder & jargong

De värnpliktiga upplever att jargongen mellan värnpliktiga överlag är bra men att det finns tendenser till grupperingar inom plutonen. Den höga studietakten främjar inte gemenskap då de tillbringar många timmar på logementen och studerar. Förtroendevalda lyfter att stämningen på plutonen är bra men att det finns farhågor om att vissa värnpliktiga isolerar sig.

Avbruten utbildning

Hittills har en avrustning skett.

Boendemiljö & vistelseutrymmen

Det bor fyrapersoner i varje logement, i logementen finns det bord med avskärmning vilket är uppskattat av de värnpliktiga då de har mycket egenstudier. Det finns även tillgång till ett dagrum där de värnpliktiga brukar äta kvällsmål tillsammans på söndagar.

Materiel & personlig utrustning

De värnpliktiga vid förbandet ryckte in vecka 32 vid Ledningsregementet och utrustades av deras försörjningsavdelning som i år hade ett bra materielläge. De värnpliktiga fick dock inte ut regnställ vid inryck men fick vecka 45 hämta ut det vid F 16 försörjningsavdelning. De värnpliktiga har utöver det fått ut all materiel enligt utrustningskortet.

Medinflytande

De värnpliktiga upplever att medinflytandet fungerar i enlighet med förordningen om medinflytande. Pliktrådets uppfattning är att förbandet har en positiv inställning till medinflytande, från enskild lärare till förbandsledningen. LMA stöttar de värnpliktiga med att driva sina frågor oavsett art och förbandsledningen är mån om att de värnpliktiga skall ha det bra.

Meningsfull utbildning

De värnpliktiga lyfter att dagarna är effektiv studietid och att de har förutsättningar att behärska sin befattning. Utöver det lyfter de att det ibland är svårt att få ett grepp om hur de skall arbeta i sin befattning i krigssituation, dvs slutprodukten av deras befattning men det är inget som påverkar utbildningen menar de.

Information & mönstring

Befattningen förhörssoldat kräver utökad mönstring som genomförs vid förbandet. De värnpliktiga lyfter att de fick veta först vid den utökade mönstringen att de skulle genomföra GSU på Ledningsregementet i Enköping.

Meningsfull fritid

De värnpliktiga lyfter att de sällan har ledigt och att de önskar förtydligande om när de har HVO och därmed får lämna förbandet samt när de förväntas vara kvar och studera. De upplever att de ofta får instuderingstid på obestämd tid. Det gör det svårt att planera den lilla fritid de har. De värnpliktiga berättar att studiehastigheten är mycket hög och tar mycket tid.

Resor

De flesta värnpliktiga har tilldelats lokaltrafikkort i Stockholm och Uppsala. Sträckan Stockholm – Uppsala är sedan årsskiftet en problemresa då en upphandling med SL har förlorats. Det innebär att när de värnpliktiga skall resa in till Uppsala måste de aktivera sin biljett genom att kliva av i första UL-zonen och sedan vänta på nästa tåg.

De värnpliktiga lyfter även att de önskar milersättning som alternativ till UL-kortet då det hade underlättat resorna för vissa. Det tar längre tid att åka kommunalt på grund av bristande förbindelser än att åka bil. Plikträdet återkopplade det till adjutanten och föreslog dialog med de värnpliktiga om alternativ.

Soldathem

Soldathemmet ligger i samma byggnad som matsalen. Det är inrett med böcker och TV-apparater samt datorer. De värnpliktiga som Plikträdet samtalar med uppfattas som nöjda med den verksamhet soldathemmet bedriver, samt hur de ges möjlighet att besöka soldathemmet.

Övrigt

Förbandet lyfter att tillgången till skjutfält är begränsad i dagsläget. De behöver anpassa verksamheten till när det finns lediga skjutfält då trycket är högt.

Avslutning

Tack till de värnpliktiga och förbandet för ett bra bemötande under dagen. Plikträdet ser fram emot ett andra besök.

Yasmine Malla
Försvarsmaktens underrättelse och säkerhetscentrum

070-848 61 29
Yasmine.malla@pliktradet.se